

Gymnázium, Veľká okružná 22, 01001 Žilina
PRIJÍMACIE SKÚŠKY ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY
variant B
Školský rok: 2020/2021

Počet dosiahnutých bodov	1. hodnotiteľ	2. hodnotiteľ

Diktát

Dopíš chýbajúce písmená alebo podčiarkni správnu možnosť. Zreteľne rozlišuj veľké a malé písmená!

Žaby v rybníku záhrady hneď strašne zakíkali, **akoby / ako by** sa boli zľakli, ale potom utíchli. **Ctižiadostivý / Cti žiadostivý** slávik prestal pohv_zdovať, lopúchy šomrať. Zatiaľ sa Janko ticho a opatrne plazil, ale hneď sa ho stra_zmocnil. Jeho pohyby sa stali rýchlymi, dych mal krátky a s_pľavý, **prítom / pri tom** ho obklopila tma. Tiché letné bl_skanie, ktoré preletelo medzi _ýchodom a _ápadom, ešte raz osvietilo vnútrajšok izbietky a Janka, lez_ceho štvornožky k husliam _ pozdv_hnutou hlavou. **Vtom / V tom** bolo počuť klia_by, údery, detský plač, zvolanie: „Ó, _ože!“, brechot psov, m_hot svetiel po **okenných / okených** tabuliach, hluk v celom kaštieli. Na druhý deň úbohý a p_riaci sa Janko stál už pred s_dom u richtára. Obzreli si ho, richtár aj siedm_prísazní, ako stál pred nimi s prstom v ústach, s vytreštenými preľaknutými očami, malý, chudý, zafúl'aný, zbitý, nevediaci, kde je a čo chcú od neho.

Ukážka č. 1

Dnešné bicykle majú príliš veľa technických parametrov. Základnou kostrou bicykla je rám. Kvalitný rám predlži životnosť bicykla. Rámy vyrobené z duralu sú ľahšie ako oceľové, ale menej pružné, a preto môžu horšie absorbovať nárazy a otrasy! Hi-ten rámy z ocele sú ťažšie. Oceľové rámy sú dnes na ústupe a používajú sa len pri lacných bicykloch. V súčasnosti si môžu mladí ľudia zabezpečiť rôzne druhy bicyklov. K obľúbeným patria BMX a freestylové bicykle, ktoré majú odlišnú stavbu rámu ako napríklad crossové bicykle (horské) – určené na cykloturistiku. Odlišná stavba rámu spĺňa účel pri športových súťažiach, na ktoré sú tieto bicykle predovšetkým určené. Na veľkosti bicykla záleží. Vzdialenosť hornej rámovej trubice od rozkroku by mala byť aspoň osem centimetrov.

Ďalšou základnou časťou bicykla je sedadlo, ktoré pri jazde musí byť vo vodorovnej polohe. Ak je umiestnené špičkou hore, môžete sa zraniť, ak špička smeruje dole, brušné svalstvo sa zbytočne prepína. Výška sedadla má veľký vplyv na správnu jazdu a v ideálnej polohe je vtedy, ak sa noha pod kolenom pri pohybe dozadu pri sede na bicykli mierne prepína. Nesmie byť celkom natiahnutá ani skrčená. Kolesá sú rôznej veľkosti a prispôbené trupu bicykla. Dôležitý je aj priemer kolesa. Pohybuje sa od 26 do 28 palcov, podľa typu a určenia bicykla. Niektoré bicykle

majú na prednom a zadnom kolese blatníky. Mnohé sú vybavené svetlometom a nosičom nad zadným kolesom. Dôležitou základnou súčasťou bicykla sú kvalitné pedále. Najlepšie sú duralové s protišmykovou úpravou. Jednou z najdôležitejších základných častí bicykla sú riadidlá, ktoré môžu byť v rôznom prevedení. Riadidlá musia byť nižšie ako sedadlo. Pri jazde po ceste je správne mať na hlave prilbu. V niektorých európskych krajinách je dokonca predpísaná. Každý bicykel má mať základné náradie na jednoduché opravy a nezabudnite ani na fľašu so špeciálnym uzáverom.

Na kvalitnom bicykli možno prejsť aj tisícky kilometrov alebo prežiť príjemné športové podujatia. Trekingové bicykle sa bežne využívajú ako dopravný prostriedok na spevnených komunikáciách a asfaltových cestách. Cyklisti si môžu po ceste oddýchnuť. Škoda len, že väčšie mestá na Slovensku nemajú ešte cykloreštaurácie. Prvá lastovička je v mestečku na slovenskomoravských hraniciach. Toto mestečko je vstupnou bránou do Českej republiky.

1. Ukážka č. 1 patrí k tomuto jazykovému štýlu:

- A) opisný,
- B) výkladový,
- C) publicistický,
- D) náučný.

2. Označ správne riešenie. V ukážke č. 1 sa spomínajú základné časti bicykla a je ich:

- A) 9
- B) 5
- C) 6
- D) 7

3. Označ správne tvrdenie, ktoré vyplýva z ukážky č. 1:

- A) Odborníci odporúčajú ploché pedále, ktoré zaručia bezpečnú polohu nohy aj dostatočnú opornú plochu.
- B) Ak sedíme na bicykli v predklone či záklone, privoláme si bolesti chrbta.
- C) Ruky by mali byť na riadidlách pohodlne položené.
- D) Dnes sú oceľové rámy na ústupe a používajú sa vo výrobe kvôli nižšej cene.

4. Napíš koľko typov bicykla sa uvádza v ukážke č. 1.

5. Označ správne tvrdenie, ktoré nevyplýva z textu ukážky č. 1.

- A) Dôležitý je aj priemer bicykla, pohybuje sa od 26 do 28 palcov.
- B) Na veľkosti bicykla nezáleží.
- C) Výška sedadla má veľký vplyv na správnu jazdu a v ideálnej polohe je vtedy, ak sa noha pod kolenom pri pohybe dozadu pri sede na bicykli mierne prepína.
- D) Niektoré bicykle majú na prednom aj zadnom sedadle blatníky.

6. Označ možnosť, v ktorej sú všetky údaje správne uvedené. Pri opise bicykla budete používať

- A) hovorové slová, zdrobneniny, historický prezent,
- B) odborné slová - termíny, časovú postupnosť,

- C) odborné slová, oznamovacie vety, vecnosť,
D) knižné slová, dynamickosť, všetky druhy viet.

7. Nájdi v ukážke č. 1 slovo cudzieho pôvodu, ktoré v kontexte textu nesie význam *tlmiť*.

.....

8. Vypíš z prvého odseku v ukážke č. 1 všetky interpunkčné znamienka.

.....

9. V podčiarknutej vete ukážky č. 1 vyhl'adaj prísudok, vypíš ho a presne ho pomenuj.

.....

10. V ukážke č. 1 nájdi pravopisnú chybu a oprav ju.

.....

Ukážka č. 2: Slatinský jarmok

123

Kopa sa k nemu zbehla divákov,
ten stárpa, tento sa smeje,
tamten nadáva mu do sprostákov,
ten súdi jeho nádeje.
A kráľ hovorí: Prečos' ho zabil? —
Martin: A či ma sám zlý duch zvábil! —

Kráľ: Neznals' môjho sokola? —
Martin: Hľa, keď on, že má stužtičku
a na nej vašu žltú karičku,
pán môj, proti mne nevolá.

124

Ale načo ty biješ sokoly? —
Robia ony škodu v poli? —
To nie, ale, hľa, taká mu pláca,
keď chcel zaškrtiť zajaca! —
A ako ho smieš sám ku mne nosiť? —

Nuž, pán môj, vravia, že je váš.
A neponáhľáš o milosť prosiť? —
Veď ste vy, pán môj, Matiáš! —
Vieš, že to krádež kráľovskej veci? —
Tak som ukradol mačku vo vreci!

125

Či tak sa treba s jeho jasnosťou
zhovárať? Ty trúp surový!
Tak kýsi Nemec z jarmočných host'ov
zboku Martinka osloví.
Tento sa obzrie a nechá ho stáť;
kráľ sa len ide ďalej zhovárať
a pánovi kážu mlčať. —
Odkiaľ si, druh môj? — Ja? z Detvy, pán môj.
Máš otca? synov viac má otec tvoj? —
Otca mám, bratov celý roj.

126

A čo ty, druh môj, robievaš doma?
Ja? Pán môj, čo príde k ruke,
to sa vždy nájde práca, pohroma

to v dome, to zas na lúke:
ja ale najviac statok pásavam
a za ním na fujare prehrávam
od východu do západu. —
A nik z vás nemá nič, moji drahí,
proti tomuto? — kej je povahy?
Zlodejstvo, bezbožnosť, zvanu?

Nič, nič, nič! — celý zástup zavolá —
 Statočný to mladý človek!
 Martin Hudcovie veru odolá
 žalobe bárs akejkoľvek: —
 Teda, Martinko, kráľ ho po pleci
 poťapká — Zbohom, mačku vo vreci
 zabils'! No, to mýlka bola:
 veď si ja za to, ak Boh dovolí,
 vo vašom peknom, hojnom okolí
 krajšieho chytím sokola.

11. Vypíš z ukážky č. 2 prvý verš, v ktorom si identifikoval/a formu rozprávania typickú pre dramatický text.

.....

12. Vyber správne tvrdenie:

- A) Podstatné mená *pes, vlk a vták* sa v jednotnom čísle skloňujú podľa vzoru chlap a v množnom čísle nemajú dvojité skloňovanie.
- B) Podstatné meno *tunel* sa v jednotnom aj množnom čísle skloňuje podľa vzoru dub, pretože samohláska e pri skloňovaní nevypadáva.
- C) Sloveso v slovnom spojení *sme spájali* má tieto gramatické kategórie: 1. osoba, mn. č., minulý čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid.
- D) Pomnožné podstatné mená *husle, nožnic, kachliach, saní* sa skloňujú podľa rovnakého skloňovacieho vzoru.

13. Čo vyplýva z textu ukážky č. 2?

- A) Hlavný hrdina spoznal kráľovho sokola, a preto ho nezabil.
- B) Hlavný hrdina prišiel na jarmok do Detvy, aby od kráľa kúpil sokola.
- C) Hlavný hrdina najradšej pásava statok a hrá na fujare od rána do večera.
- D) Hlavný hrdina zabil sokola, o ktorom nevedel, že patrí kráľovi.

14. O ukážke č. 2 platí:

- A) Je to epická poézia, v ktorej sa uplatnil slabičný veršový systém.
- B) Je to lyrickoepický útvar s prvkami ľudovej balady.
- C) V básni sa nachádza epizeuxa, epifora a apostrof.
- D) Je to epická poézia, v ktorej sa uplatnil sylabotonický veršový systém.

15. Frazeologizmus, ktorý sa nachádza v ukážke č. 2 má správny význam:

- A) Škodcov v poli treba ničiť.
- B) Prijímať neznámu vec, oklamať sa pri kúpe.
- C) Nesúď človeka podľa výzoru.
- D) Aká práca, taká pláca.

16. Presne pomenuj slovný druh podčiarknutého slova v ukážke č. 2.

.....

17. V ktorej skupine slov sú správne uvedené tvary podstatných mien v zátvorkách ?

(Model) mestských bytov sú s komfortne riešeným podkrovím a strechou. V (interiér) záleží na každom (detail). Návštevníci obdivujú (luster) a prírodné farby stien.

- A) modely, interiéri, detaile, lustre
- B) modeli, interiére, detaili, lustry
- C) modely, interiéri, detaili, lustre
- D) modely, interiére, detaile, lustry

18. V poslednej strofe ukážky č. 2 nájdi jednočlennú vetu a správne ju prepíš do N pl.

.....

19. Ako nazývame umelecký prostriedok, ktorý vzniká na základe zaužívaného označenia?

.....

20. Ako sa nazýva umelecký básnický prostriedok A či ma sám zlý duch zväbil!

.....

Ukážka č. 3

Harmanecká jaskyňa sa nachádza vo **-el'kej -atre** a návštevníka očarí bohatou snehobiellou kvapľovou výzdobou, rozsiahlymi dómami, mohutnými nástennými vodopádmi a jazierkami. Vstupný priestor nazývaný **-zbica** je známy odpradáva, keď počas zlého počasia poskytoval úkryt lesným robotníkom. V roku 1932 objavili jej ďalšie pokračovanie a v roku 1950 ju **-prístupnili** verejnosti. Prehliadková trasa meria 1 020 m a jej absolvovanie trvá približne 60 minút. Dodnes jaskyniari objavili 2 763 m jaskynných chodieb. Jaskyňa sa vyznačuje mohutnými dómami, komínmi a priepasťami. Najkrajšou výzdobou vyniká Biely dóm a Klenotnica. Vďaka snehobielemu sfarbeniu sa nazýva aj „Biela jaskyňa“. Od parkoviska nachádzajúceho sa pri ceste v **-armaneckej -oline** sa možno k jaskyni dostať asi za 50 minút. Na tomto úseku je vybudovaný náučný chodník so siedmimi informačnými panelmi. Vchod jaskyne je asi 250 výškových metrov nad parkoviskom.

Pravidelný vstup sa uskutoční pri minimálnom počte 4 osôb alebo po doplatení celých vstupeniek za chýbajúci počet osôb. Vstupy sa môžu z prevádzkových dôvodov uskutočniť na základe rozhodnutia správcu jaskyne aj medzi hodinami pravidelných vstupov.

OTVÁRACIE HODINY

	Otváracie hodiny	Pravidelné vstupy
Hlavná sezóna (jún – august)		
Jún	10.00 – 16.00	10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00
Júl, august	10.00 – 17.00	10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00
Mimosezónne obdobie	10.00 – 14.30	10.00, 11.30, 13.00, 14.30
Zatvorené	1. november – 14. máj, všetky pondelky	
Doba trvania prehliadky	60 min.	

CENNÍK

Vstupné	
Dospelí	6 €
Študenti *1	5 €
Deti *2	3 €
Poplatky	
Foto	7 €
Video	7 €
Mimoriadny vstup *3	30 €

Vysvetlivky:

*1 – študenti s platným preukazom a dôchodcovia

*2 – deti od 6 – 15 rokov, invalidi

*3 – Mimoriadny vstup sa môže uskutočniť na požiadanie návštevníkov po dohode so správcom aj medzi hodinami pravidelných vstupov. Nesmie sa tým narušiť plynulosť prevádzky jaskyne a treba zaplatiť poplatok.

21. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky č. 3?

- A) Deti, ktoré sú mladšie ako šesť rokov, neuhrádzajú vstupné.
- B) Mimoriadny vstup nesmie narušiť plynulosť prevádzky jaskyne a treba zaplatiť poplatok 20 €.
- C) Mimoriadne vstupy sa môžu z prevádzkových dôvodov uskutočniť iba medzi hodinami pravidelných vstupov.
- D) Po doplatení celých vstupeniek môže jaskyňu navštíviť neobmedzený počet návštevníkov.

22. Ktorá informácia o mimoriadnom vstupe do jaskyne vyplýva z ukážky č. 3?

- A) Uhradza sa zaň len poplatok 30 eur.
- B) Uskutočňuje sa v hodinách pravidelných vstupov.
- C) Môžu ho uskutočniť návštevníci po dohode so správcom.
- D) Musíme mať výlučne na zreteli plynulosť a bezpečnosť prevádzky jaskyne.

23. Vyber jednu možnosť, v ktorej sú len správne napísané slová z ukážky č. 3.

- A) vo Veľkej Fatre, Izbica, sprístupnili, v Harmaneckej doline
- B) vo Veľkej Fatre, Izbica, sprístupnili, v Harmaneckej Doline
- C) vo Veľkej Fatre, Izbica, zprístupnili, v Harmaneckej doline
- D) vo Veľkej Fatre, izbica, zprístupnili, v Harmaneckej doline

24. *Mimoriadny vstup sa môže uskutočniť na požiadanie návštevníkov po dohode so správcom jaskyne.*

V ktorej možnosti sú správne určené vetné členy z uvedenej vety?

- A) *mimoriadny* – zhodný prívlastok, *návštevníkov* – nezhodný prívlastok, *po dohode* – nezhodný prívlastok
- B) *vstup* – podmet, *môže uskutočniť* – prísudok slovesný, *so správcom* – predmet
- C) *môže sa uskutočniť* – prísudok neslovesný, *jaskyne* – nezhodný prívlastok, *po dohode* – nezhodný prívlastok
- D) *návštevníkov* – nezhodný prívlastok, *môže sa uskutočniť* – prísudok slovesný, *jaskyne* – nezhodný prívlastok

25. V ktorej z uvedených možností sú všetky slová a slovné spojenia napísané správne ?

- A) Slovenská akadémia vied, Štefánikova ulica, slovenský občan, úrad vlády Slovenskej republiky, hrad Červený kameň
- B) Slovenská akadémia vied, Štefánikova Ulica, Slovenský občan, Úrad vlády Slovenskej republiky, hrad Červený Kameň
- C) Slovenská Akadémia Vied, Štefánikova ulica, Slovenský občan, úrad vlády Slovenskej republiky, hrad Červený kameň
- D) Slovenská akadémia vied, Štefánikova ulica, slovenský občan, Úrad vlády Slovenskej republiky, hrad Červený Kameň

26. Zo slovného spojenia *otváracie hodiny* vypíš neznelé párové spoluhlásky.

.....

27. Koľko jednoduchých súvetí sa nachádza v súvislom texte ukážky č. 3?

.....

28. Podstatné meno *jún* daj do L sg. a napíš jeho skloňovací vzor.

.....

29. Podľa ukážky č. 3 napíš prvý a posledný mesiac, kedy trvá mimosezónne obdobie.

.....

30. Ako nazývame relatívne uzavretú jednotku, ktorá reaguje na predchádzajúci prehovor v dialógu, resp. navodzuje ďalšie pokračovanie rozhovoru?

.....

KONIEC TESTU

Gymnázium, Veľká okružná 22, 01001 Žilina
PRIJÍMACIE SKÚŠKY ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY
variant B
Školský rok: 2020/2021

Diktát:

Žaby v rybníku záhrady hneď strašne zakrkali, akoby sa boli zľakli, ale potom utíchli. Ctižiadostivý slávik prestal pohvizdovať, lopúchy šomrať. Zatiaľ sa Janko ticho a opatrne plazil, ale hneď sa ho strach zmocnil. Jeho pohyby sa stali rýchlymi, dych mal krátky a sipľavý, pritom ho obklopila tma. Tiché letné blýskanie, ktoré preletelo medzi východom a západom, ešte raz osvietilo vnútrajšok izbičky a Janka, lezúceho štvornožky k husliam s pozdvihnutou hlavou. Vtom bolo počuť kliatby, údery, detský plač, zvolanie: „Ó, Bože!“, brechot psov, mihot svetiel po okenných tabuliach, hluk v celom kaštieli. Na druhý deň úbohý a pýriaci sa Janko stál už pred súdom u richtára. Obzreli si ho, richtár aj siedmi prisažní, ako stál pred nimi s prstom v ústach, s vytreštenými preľaknutými očami, malý, chudý, zafúľaný, zbitý, nevediaci, kde je a čo chcú od neho.

Správne odpovede:

1. D	23. A
2. B	24. D
3.D	25. D
4. štyri/4	26. t, c
5.B	27. 4/štyri
6.C	28. v júni, dub
7. absorbovať	29. máj, september
8. bodka, čiarka, výkričník, pomlčka,
zátky, spojovník	30. replika
9. sú pedále, slovesno-menný prísudok	
10. slovensko-moravských hraniciach	
11.A kráľ hovorí: Prečos' ho zabil?	
12.D	
13. D	
14.A	
15. B	
16. neurčité zámeno	
17. A	
18. Statoční to mladí ľudia!	
19. symbol	
20. metafora	
21. A	
22. C	